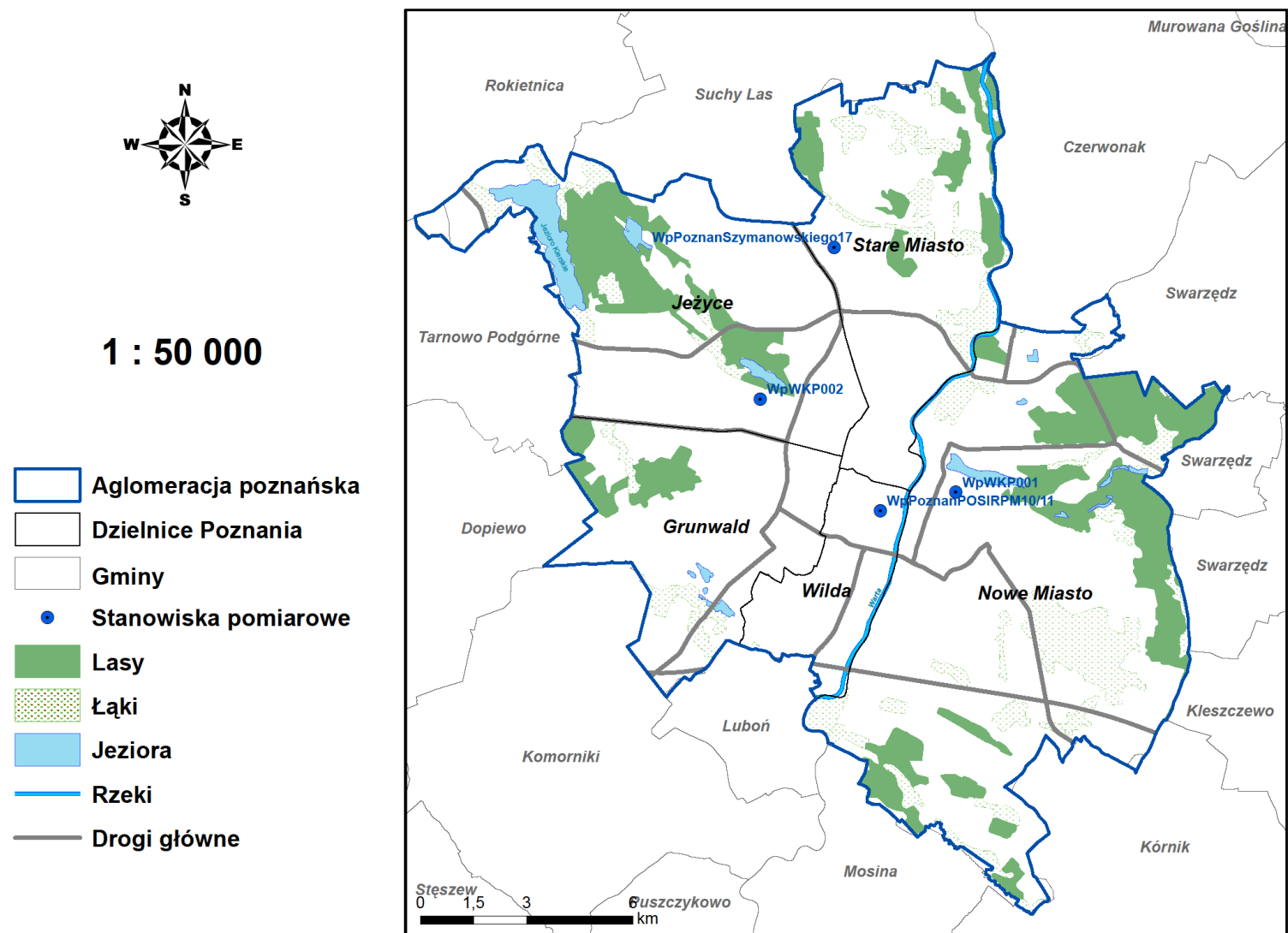

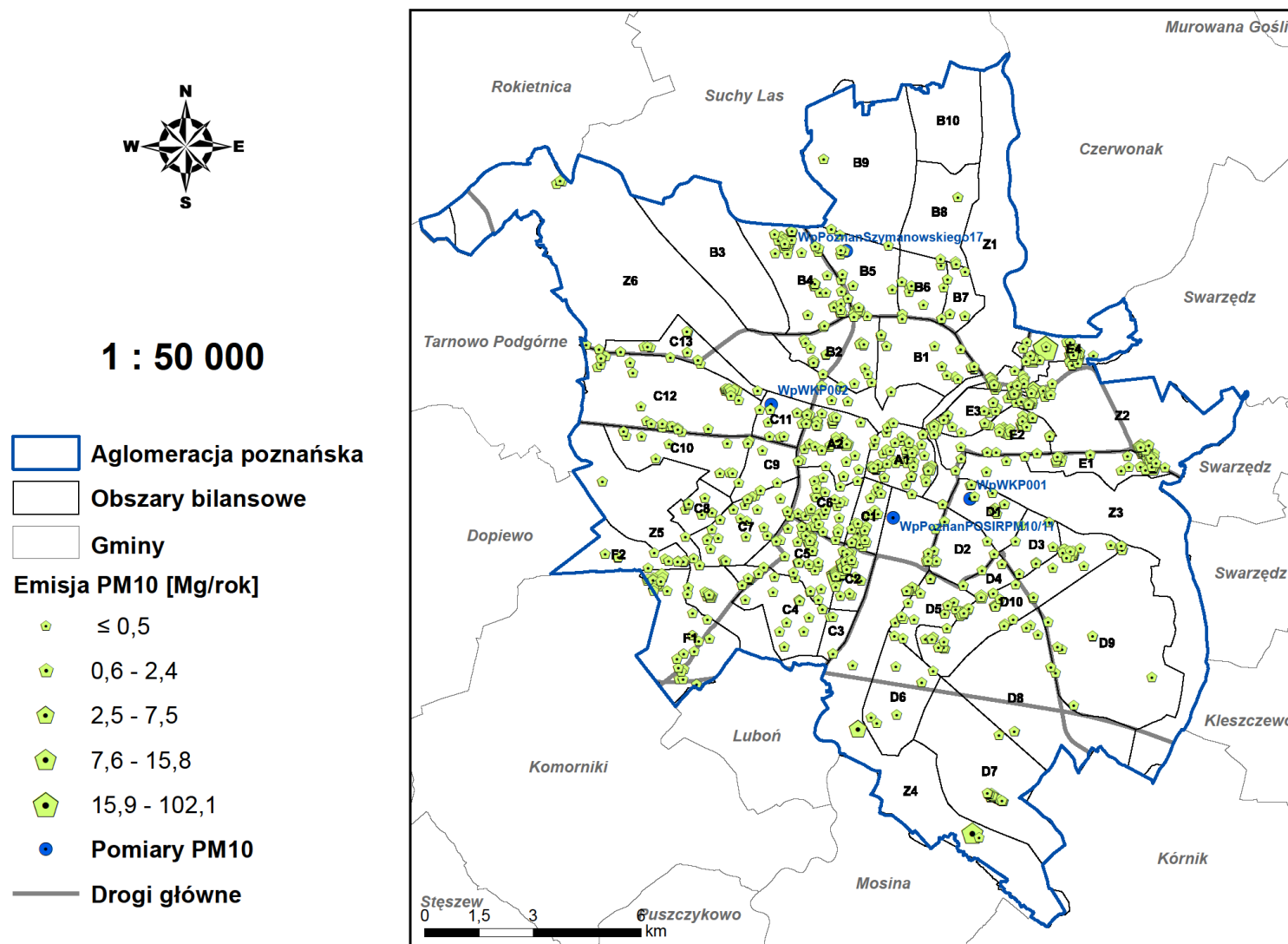
Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10

ZAŁĄCZNIKI W FORMIE GRAFICZNEJ

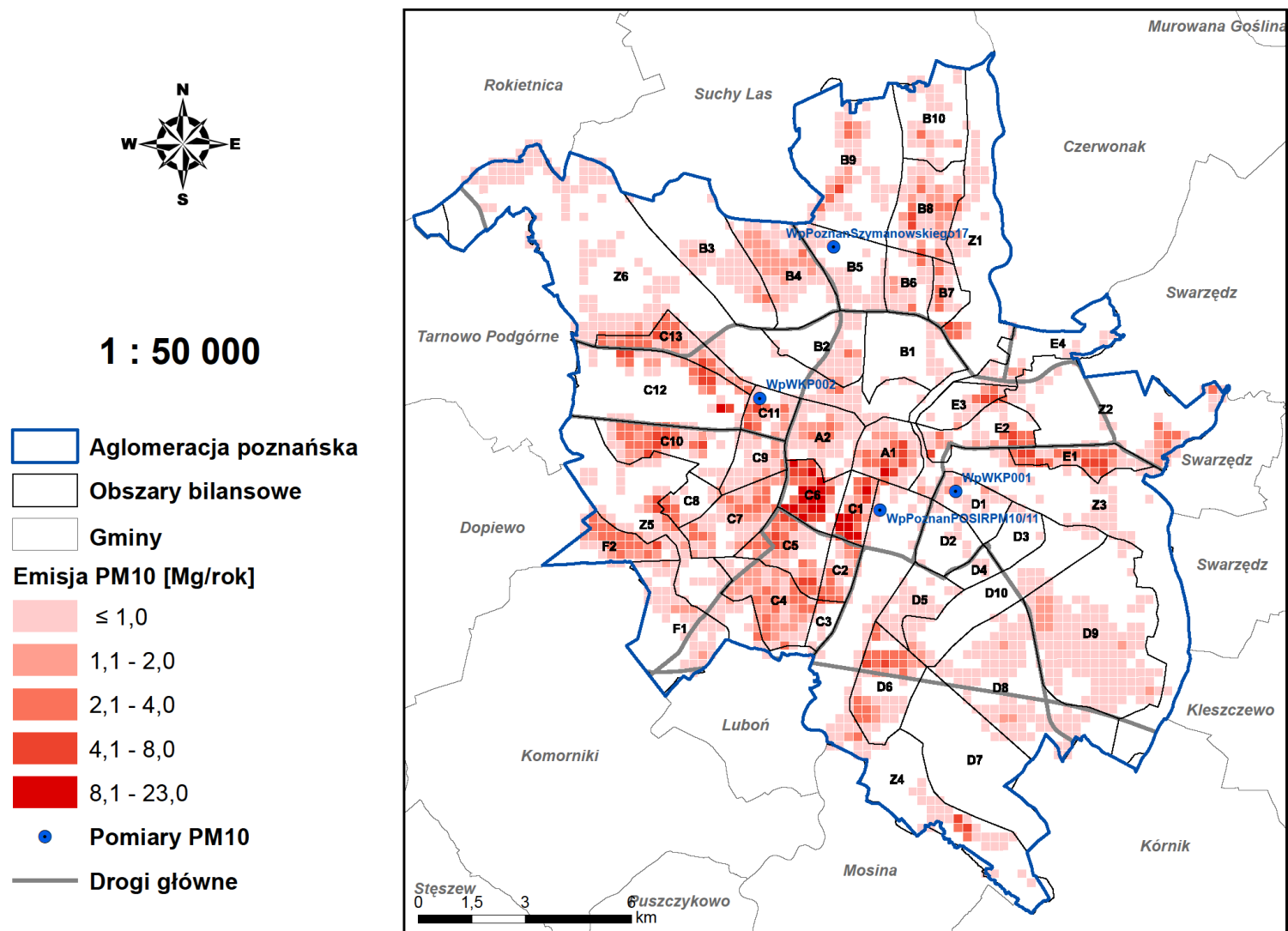
Strefa aglomeracja poznańska

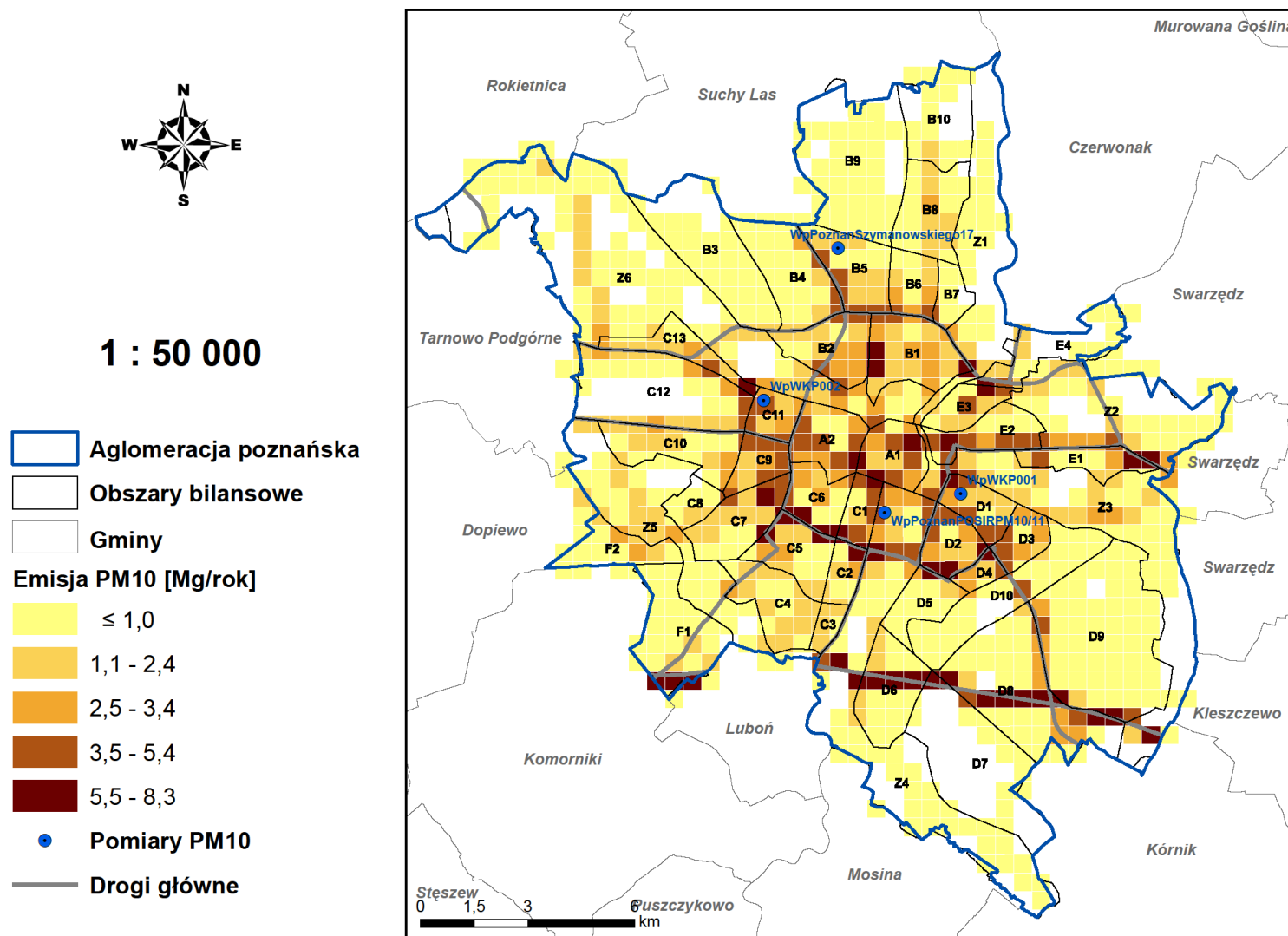
Emisja ze źródeł punktowych pyłu zawieszonego PM10 w strefie aglomeracja poznańska

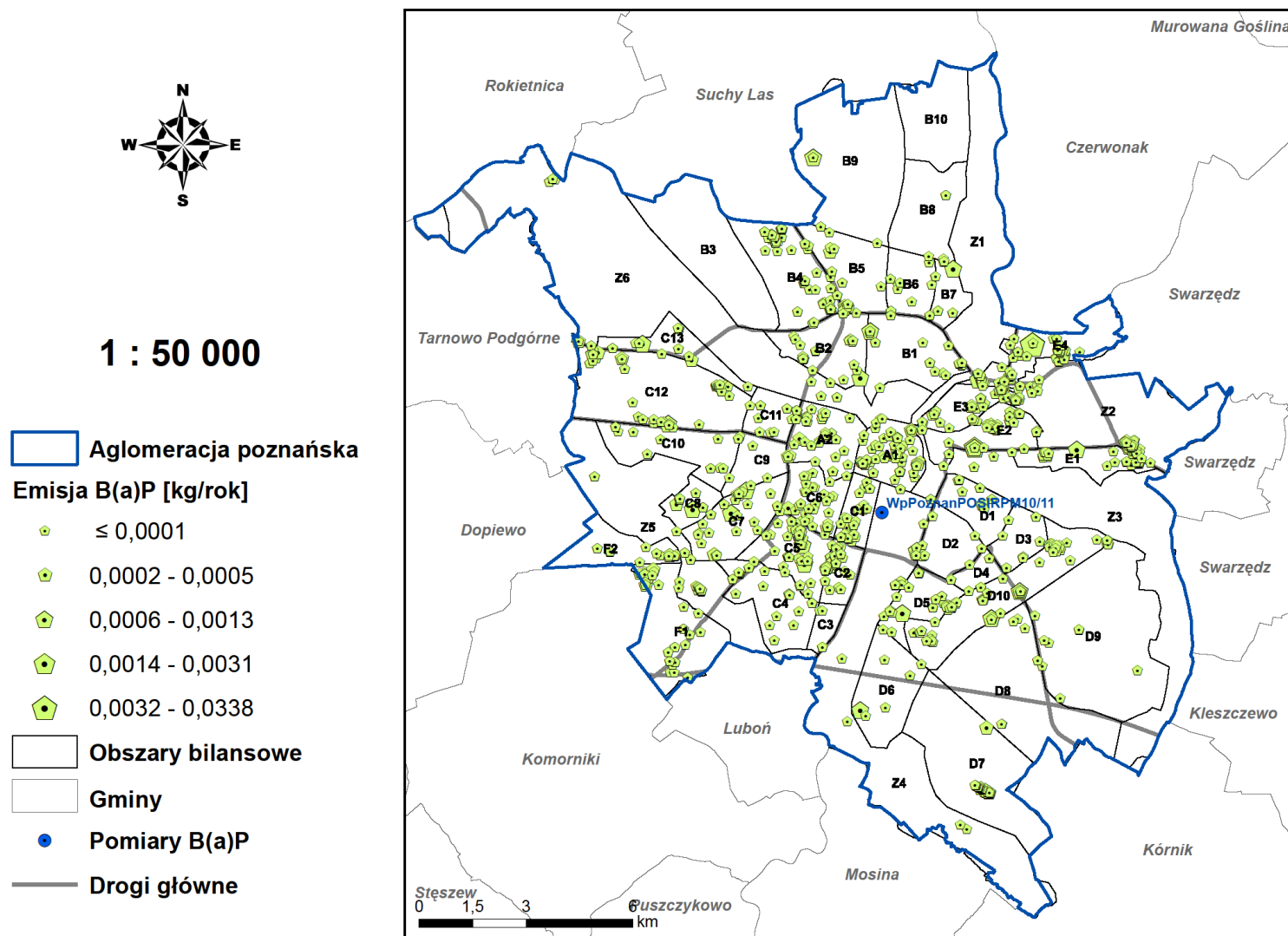
Emisja powierzchniowa pyłu zawieszonego PM10 w strefie aglomeracja poznańska

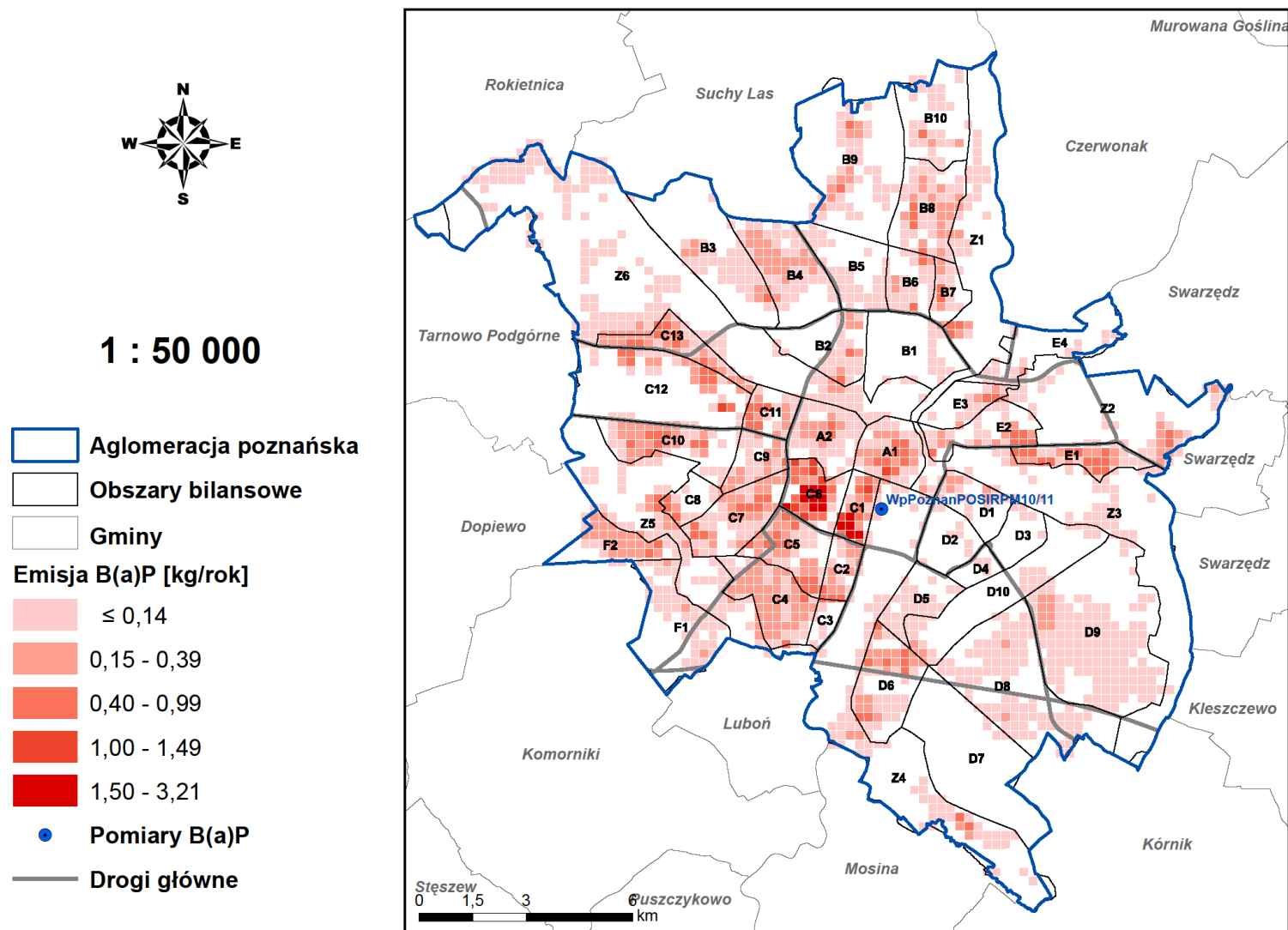
Emisja komunikacyjna pyłu zawieszonego PM10 w strefie aglomeracja poznańska

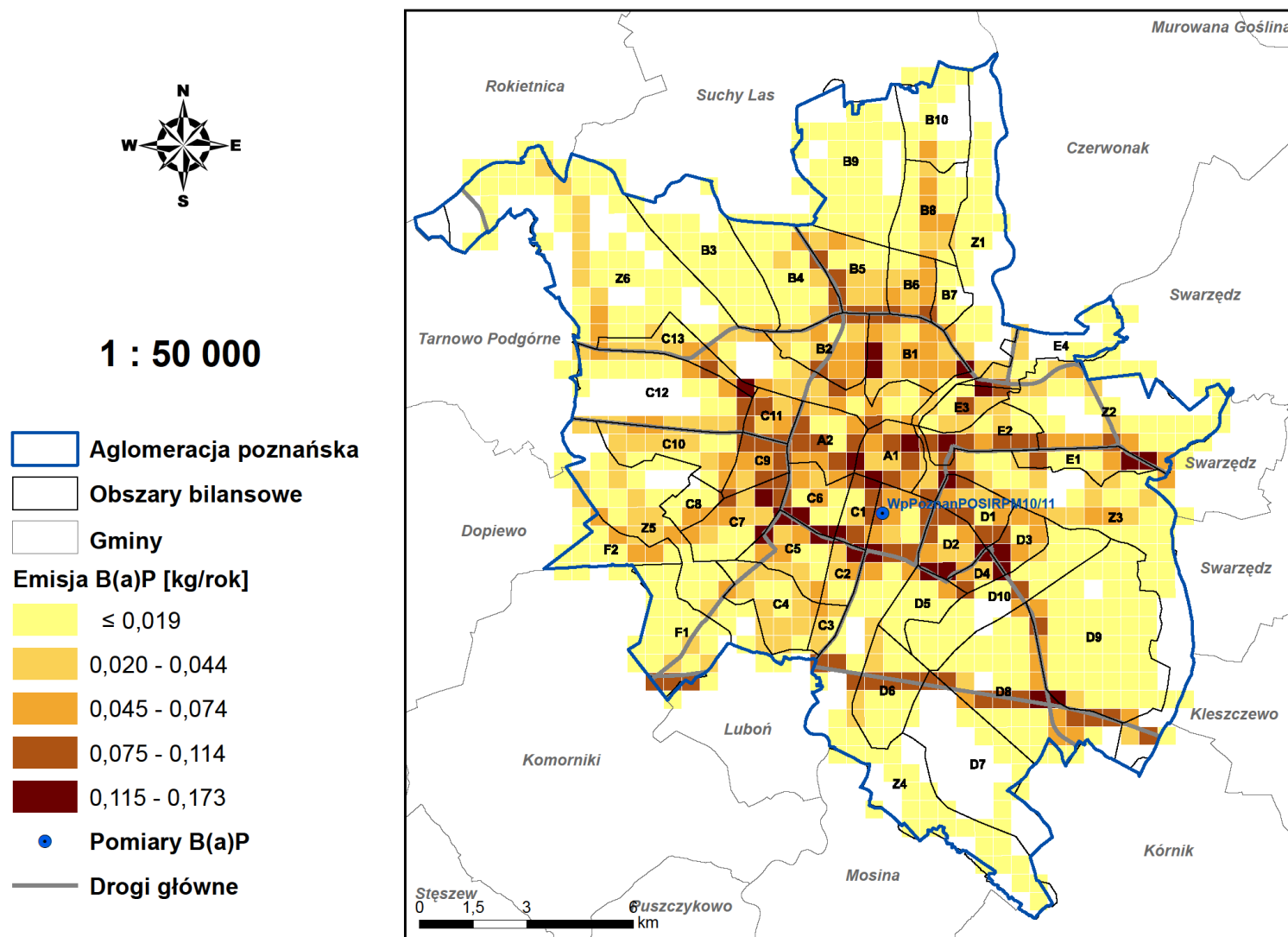
Emisja ze źródeł punktowych B(a)P w strefie aglomeracja poznańska

Emisja powierzchniowa B(a)P w strefie aglomeracja poznańska

Emisja komunikacyjna B(a)P w strefie aglomeracja poznańska

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Załącznik nr 1 - Odniesienie do uwag i wniosków wniesionych na etapie procedury zapewnienia udziału społeczeństwa w opracowywaniu projektu uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10.

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
Program Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska			
1	Oddział Infrastruktury Technicznej WGKiL	Program Ochrony Powietrza W "Opisie działań" we wszystkich składowych A, B i C jest mowa o zmianie ogrzewania z paliw stałych na ogrzewanie proekologiczne w tym m.in. na ogrzewanie z miejskiej sieci ciepłnej, gazowe, elektryczne, pompy ciepła i inne nieoparte na spalaniu paliw stałych. Jednakże w części "Planowany termin działań" dla składowej C nie uwzględniono ewentualnej możliwości zmiany na ogrzewanie elektryczne a dla składowych B i C nie mówi się nic o możliwości zastosowania pomp ciepła lub innych rozwiązań proekologicznych.	Uwzględniono – dodano zapis o możliwości zastosowania pomp ciepła lub innych rozwiązań proekologicznych.
2		W „Planowanym terminie wykonania" dla składowych B i C wyznaczono etapy realizacji z określeniem konkretnej powierzchni mieszkalnej w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej, w której należy dokonać zmiany ogrzewania. Zastanawiamy się, czy jest to konieczne, jeżeli przy pozostałych działaniach wpisano cały okres (2015-2025) lub treść "zadanie realizowane w sposób ciągły.	Uwzględniono – zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo- finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.
3		W „Szacowanym efekcie ekologicznym" w określonych etapach zapisano konkretne wielkości, a przy innych działaniach zapisano "brak możliwości oszacowania" lub „zmniejszenie stężeń/emisji". Zastanawiamy się, czy faktycznie można tak sprecyzować efekt działania pierwszego a nie można pozostałych działań i czy jest to konieczne.	Uwzględniono – zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo- finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.
4		W „Szacowanej wysokości kosztów realizacji działania" została konkretnie określona kwotę 146,3 mln PLN. Zastanawiamy się, czy faktycznie można tak sprecyzować koszty pierwszego działania a nie można pozostałych działań (oszacowano jeszcze Edukację ekologiczną na kwotę 0,3 mln PL) i czy jest to konieczne.	Uwzględniono – zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo- finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.
5	Miejska Pracownia Urbanistyczna w Poznaniu	Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 Wnosimy o wykreślenie następujących zapisów zawartych w pkt. 3.2.7 Działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza ppkt. 7.1 zakresie planowania przestrzennego" (strony 54-55): - „ustalenia sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła w nowo planowanej zabudowie" - „preferowanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym" - „zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne" - w tabeli „Działanie szóste" w pkt. 3.2.8. Harmonogram rzeczowo- finansowy realizacji programu ochrony powietrza (strona 62) - „preferowania zaopatrzenia w ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej (w obszarach, gdzie jest to	Uwzględniono – zapis zmieniono na „ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z preferowaniem ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie, preferowanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym".

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		<p>technicznie możliwe), Ad. 1.(Ad.5.) Podkreślić należy, że to z ustawy Prawo budowlane i z nią związanych rozporządzeń wynikają dopuszczalne sposoby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej do zmiany których brak kompetencji. Dlatego też, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie wskazuje się w sposób jednoznaczny konkretnego sposobu zaopatrzenia w ciepło (np. nakaz podłączenia do istniejącej sieci ciepłej).</p> <p>Zgodnie z § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dalej zwanego rozporządzeniem) działka budowlana, przewidziana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinna mieć zapewniona możliwość przyłączenia uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci wodociągowej kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej. Z kolei zgodnie z § 26 ust. 2 rozporządzenia za równorzędne z przyłączeniem do sieci elektroenergetycznej i ciepłowniczej uznaje się zapewnienie możliwości korzystania z indywidualnych źródeł energii elektrycznej i ciepła, odpowiadających przepisom odrębnym dotyczącym gospodarki energetycznej i ochrony środowiska.</p> <p>Ustawodawca w § 132 ust.1 rozporządzenia wskazał, iż budynek, który ze względu na swoje przeznaczenie wymaga ogrzewania, powinien być wyposażony w instalację ogrzewczą lub inne urządzenia ogrzewcze, niebędące piecami, trzonami kuchennymi lub kominkami. Tym niemniej w § 132 ust. 2 rozporządzenia dopuszczono stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w budynkach o wysokości do 3 kondygnacji nadziemnych łącznie, jeżeli nie jest to sprzeczne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, iż gmina posiada kompetencję do stosowania ograniczeń jedynie w zakresie stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.</p> <p>W zakresie zaopatrzenia w ciepło z sieci ciepłowniczej wskazać należy, iż jedynie art. 7b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne przewiduje obligatoryjne przyłączenie obiektu do sieci ciepłowniczej. Przy czym podkreślić należy, iż obowiązek ten dotyczy tylko podmiotu, który nie jest przyłączony do sieci ciepłowniczej lub wyposażony w indywidualne źródło ciepła oraz w którym przewidywana szczytowa moc cieplna instalacji i urządzeń do ogrzewania tego obiektu wynosi nie mniej niż 50 kW, zlokalizowanego na terenie, na którym istnieją techniczne warunki dostarczania ciepła z sieci ciepłowniczej. Jednocześnie wskazać należy, iż obowiązek ten nie jest bezwzględny, gdyż przepis ten wskazuje na szereg okoliczności zwalniających podmiot z tego obowiązku.</p> <p>Z istoty aktu prawa miejscowego jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wynika, iż gmina nie może wykraczać poza przyznane jej przez ustawodawcę kompetencje.</p> <p>W szczególności gmina nie może wprowadzać ograniczeń czy też zakazów bez wyraźnego upoważnienia ustawodawcy. W przeciwnym razie przekroczy przyznane jej przez ustawodawcę władztwo planistyczne, co z kolei może skutkować stwierdzeniem nieważności takiego aktu przez wojewodę w trybie nadzorczym, bądź przez Sąd w trybie kontroli sądowo administracyjnej. Wskazać należy jednocześnie, iż problematyka ograniczania sposobów ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, w tym zakazu stosowania paliw stałych była przedmiotem wielu orzeczeń sądów administracyjnych. Z orzeczeń tych wynika, iż brak jest kompetencji zarówno po stronie gminy, jak i po stronie samorządu województwa do ograniczania dopuszczalnych, wynikających z ustawy Prawo budowlane i z nią związanych rozporządzeń, sposobów ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej.</p> <p>Reasumując, zarówno gmina, jak i samorząd województwa nie posiada kompetencji do ustalenia zakazu stosowania paliw stałych bądź innych modyfikacji powszechnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie sposobów ogrzewania. Pośrednio o braku kompetencji do powyższych działań świadczy</p>	

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		<p>również fakt, iż obecnie trwają prace legislacyjne w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska (druk nr 3667) który w ocenie autorów projektu zakłada stworzenie lepszych możliwości zastosowania prawnych narzędzi poprawy jakości powietrza w Polsce, na szczeblu wojewódzkim i lokalnym.</p> <p>Podkreślić należy natomiast, że do mpzp wprowadzane są zapisy zapewniające możliwość przewietrzania terenów (min. poprzez wyznaczenie linii zabudowy) oraz umożliwiające podłączenie projektowanej i istniejącej zabudowy do sieci infrastruktury technicznej w tym min. sieci ciepłowniczej (zapisy w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy budowy infrastruktury technicznej).</p>	
6		<p>2.Wnosimy o zmianę brzmienia następujących zapisów zawartych w tabeli „Działanie szóste w pkt. 3.2.8. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu ochrony powietrza (strona 62):</p> <p>- „rozbudowy sieci ulic, która pozwoli ograniczyć wewnątrzmijski ruch tranzytowy przez obszar śródmieścia”,</p> <p>- „tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego na obszarze śródmieścia”.</p> <p>Ad.2. Z uwagi na charakter regulacji planistycznych które nie odnoszą się tylko do działań inwestycyjnych, ale często mają charakter porządkujący, wnosimy o korekty zapisów:</p> <p>- uwzględnić rozbudowę i kształtowanie sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych,</p> <p>- zasięg działań nie powinien ograniczać się do obszaru śródmieścia,</p> <p>- można użyć rozwinięcia "W szczególności na obszarze śródmieścia".</p>	Uwzględniono – zapisy zmieniono zgodnie z zapisem w uwadze.
7		<p>3.Wnosimy o wykreślenie lub korektę brzmienia zapisu zawartego w tabeli „Działanie szóste" w pkt. 3.2.8. Harmonogram rzeczowo finansowy realizacji programu ochrony powietrza (strona 62), wskazującego na konieczność budowy ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż nowo budowanych dróg.</p> <p>Ad.3 Naszym zdaniem zapis ten stanowi zbyt daleko idące uproszczenie.</p> <p>W Poznaniu dąży się do wytworzenia spójnego systemu infrastruktury rowerowej, który nie ogranicza się do takich elementów jak ścieżki rowerowe czy ciągi pieszo-rowerowe. Dodatkowo w zapisach planów miejscowych nie pomija się infrastruktury rowerowej w pasach istniejących dróg, dlatego postulujemy inną formę zamienną do przytoczonego wyżej zapisu, przykładowo wdrażanie rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego".</p>	Uwzględniono – zapisy zmieniono zgodnie z zapisem w uwadze.
8		<p>4.Wnosimy jednocześnie o wykreślenie lub korektę wspomnianych powyżej zapisów w tabeli sprawozdawczej dla działań naprawczych w zakresie zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego kod działania naprawczego WpPozPZP (strony 106-107).</p>	Uwzględniono – zapisy zmieniono, ujednolicono
9		<p>5.5. Wnosimy o wykreślenie lub zmianę brzmienia zaproponowanych w pkt. 6.8. „Działania dodatkowe wpływające na obniżenie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P w sposób bezpośredni lub pośredni" (strona 165) zapisów w Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczących min. ustalenia sposobu zaopatrzenia w ciepło (dla centrum miasta - zakaz instalowania kominków, dla nowych budynków</p>	Uwzględniono – zapisy zmieniono w sposób następujący „dla nowych budynków jednorodzinnych – preferowanie stosowania ogrzewania proekologicznego; dla nowych budynków wielorodzinnych – preferowanie włączenia do sieci ciepłowniczej, tam, gdzie jest to technicznie możliwe).

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		<p>jednorodzinnych - stosowanie ogrzewania proekologicznego, dla nowych budynków wielorodzinnych włączenia do sieci ciepłowniczej, tam gdzie jest to możliwe).</p> <p>6.Ad.5. (Ad.1)</p>	
10		<p>6.Wnosimy o zmianę brzmienia zawartego w tabeli „Działanie szóste” w pkt. 3.2.8. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu ochrony powietrza (strona 62) zapisu kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza na terenach regeneracji i przewietrzania”.</p> <p>Ad.6.Sformułowanie "tereny regeneracji i przewietrzania" jest niezrozumiałe i trudno w sposób jednoznaczny stwierdzić jakich terenów dotyczy.</p>	Uwzględniono - wykreślono „tereny regeneracji i przewietrzania”.
11		<p>7.Propонуujemy zastąpienie w pkt.6. Tabeli 31. (Zestawienie działań naprawczych dla działania naprawczego o kodzie WpPozPZP Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego) (strona 107) sposobu opisu obszaru poprzez podanie nazwy mpzp (zamiast zaproponowanej obecnie nazwy i miejsca, którego dotyczy zapis),</p> <p>Ad. 7. Podanie nazwy obszaru projektu mpzp pozwoli w sposób bardziej precyzyjny określić zasięg obszaru, dla którego wprowadzono odpowiednie zapisy.</p>	Uwzględniono – zapisy zmieniono zgodnie z zapisem w uwadze.
12		<p>8.Informujemy, iż w pkt. 3.1.4. "Użytkowanie terenu, obszary chronione na mocy przepisów odrębnych" (strona 17) błędnie podano informację o występowaniu w granicach miasta Poznania 3 użytków ekologicznych.</p> <p>Zgodnie z posiadanymi przez MP informacjami, na terenie miasta zlokalizowanych jest 7użytków ekologicznych ("Traszkі Ratajskie", „Bogdanka I", „Bogdanka II", „Strzeszyn", „Dębina I", „Dębina II", „Darzybór”).</p>	Uwzględniono – zapisy zmieniono zgodnie z zapisem w uwadze.
13	Straż Miejska z Poznania	<p>3.3.1.1 Kierunki i zakres działań krótkoterminowych – zakaz palenia w kominkach i zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego.</p> <p>Rozważenie wystąpienia do organów państwowych o rozszerzenie rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych z dnia 7 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego o art. 334 ustawy prawo ochrony środowiska.</p> <p>Sejmik województwa na podstawie art. 96 ustawy prawo ochrony środowiska może określić w drodze uchwały dla terenu województwa bądź jego części rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania, a także sposób realizacji i kontroli tego obowiązku. Straż Miejska Miasta Poznania realizując to zadanie w ramach kompetencji wynikających z art. 10 ust. 1 ustawy o strażach gminnych jako akt prawa miejscowego, nie posiadałaby kompetencji do stosowania ewentualnych sankcji w postępowaniu mandatowym (art. 334 ustawy nie znajduje się w upoważnieniu do nakładania grzywien przez funkcjonariuszy straży).</p>	Działanie kontrolne (nakładanie sankcji) realizowane w przypadku ogłoszenia odpowiednich przepisów prawa.

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
14	Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu	Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Strona 55 - ósma kropka (punkt) od góry należy wykreślić zapis "zieleni izolacyjnej" i wprowadzić zapis „zieleni w pasach drogowych”, należy wykreślić wyraz „fitoromediacyjnych” wprowadzić „fitoromediacyjnych”. Wzdłuż szlaków komunikacyjnych Miasta Poznania brak miejsca do zastosowania zieleni izolacyjnej, która wg publikacji naukowych opracowań np. autorstwa Łukasiewicza A., Łukasiewicza Sz. "Rola i kształtowanie zieleni miejskiej" Wydawnictwo Naukowe UAM Poznań 2009, powinna wynosić od 100 do 2000 m (str.44 ww. publikacji). Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu dokonuje nasadzeń i pielęgnacji roślin w pasach drogowych. Omyłka pisarska w słowie „fitoromediacyjnych”.	Uwzględniono – zapisy zmieniono zgodnie z propozycją.
15		Strona 58 - Wiersz „Jednostka realizująca zadanie” - należy dodać "Organ zarządzający ruchem”.	Uwzględniono – dodano zapis „organ zarządzający ruchem”.
16		Strona 61 - kolumna "Opis działania naprawczego" - pierwszy tiret należy wykreślić zapis "zieleni izolacyjnej" i wprowadzić zapis "zieleni w pasach drogowych", - trzeci tiret - należy wykreślić słowo "w parkach" lub dodać w wierszu jednostka realizująca zadanie Zarząd Zieleni Miejskiej w Poznaniu. Ta jednostka zajmuje się parkami. Wzdłuż szlaków komunikacyjnych Miasta Poznania brak miejsca do zastosowania zieleni izolacyjnej, która wg publikacji naukowych opracowań np. autorstwa Łukasiewicza A., Łukasiewicza Sz. "Rola i kształtowanie zieleni miejskiej" Wydawnictwo Naukowe UAM Poznań 2009, powinna wynosić od 100 do 2000 m (str.44 ww. publikacji). Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu dokonuje nasadzeń i pielęgnacji roślin w pasach drogowych. Parkami zajmuje się Zarząd Zieleni Miejskiej w Poznaniu.	Uwzględniono – zapisy dot. zieleni izolacyjnej zmieniono zgodnie z propozycją. Pozostałych zapisów nie zmieniono, jednostką realizującą zadanie jest ogólnie „organ wykonawczy gminy”.
17		Strona 66 kolumna "Opis działania" ostatni wiersz od dołu, ostatnie zdanie od dołu - co to <u>znaczy prawidłowa organizacja ruchu</u> na styku ruch rowerowy - ruch samochodowy? Organizacja ruchu nie może być nie prawidłowa - proszę zmienić sformułowanie lub wykreślenie słowa "prawidłowa".	Uwzględniono – zmieniono na zapis „Organizacja ruchu na styku ruch rowerowy - ruch samochodowy, gwarantująca bezpieczeństwo ruchu drogowego – zarówno rowerzystów, jak i innych użytkowników dróg.”
18		Strona 74 - kolumna "Działanie", wiersz 4 ostatni zapis od dołu, Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)." Należy wykreślić „3°C i zastąpić zapisem „5°C” lub zagraża bezpieczeństwu na drogach”. Proponujemy taki zapis ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom dróg.	Uwzględniono – zmieniono zapisy „3 ^o ” na „5 ^o ”.
19		Strona 75 kolumna "Podmioty i jednostki objęte działaniem (odpowiedzialne za realizację działania)" wiersz 7 od góry przed zapisem "Zarząd Dróg" należy dodać "organ zarządzający ruchem”. Zapis spowodowany jest rozdzieleniem od 1.01.2015 funkcji zarządzającego drogami (ZDM) od zarządzającego ruchem (obecnie UMP - Miejski Inżynier Ruchu).	Uwzględniono – dodano zapis „organ zarządzający ruchem”.
20		Strona 76 - kolumna "Działanie", wiersz 6, , ostatni zapis od dołu "Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)."	Uwzględniono – zmieniono zapisy „3 ^o ” na „5 ^o ”.

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		Należy wykreślić „3°C i zastąpić zapisem „5°C” lub zagraża bezpieczeństwu na drogach”. Proponujemy taki zapis ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom dróg.	
21		Strona 106 - 2 kolumna o nazwie "Zawartość" wiersz 9 od góry strony, - pierwszy tiret należy wykreślić zapis "zieleni izolacyjnej" i wprowadzić zapis "zieleni w pasach drogowych". Wzdłuż szlaków komunikacyjnych Miasta Poznania brak miejsc do zastosowania zieleni izolacyjnej, która wg publikacji naukowych opracowań np. autorstwa Łukasiewicza A., Łukasiewicza Sz. "Rola i kształtowanie zieleni miejskiej" Wydawnictwo Naukowe UAM Poznań 2009, powinna wynosić od 100 do 2000 m (str.44 ww. publikacji). Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu dokonuje nasadzeń i pielęgnacji roślin w pasach drogowych. Parkami zajmuje się Zarząd Zieleni Miejskiej w Poznaniu.	Uwzględniono – zapis zmieniono zgodnie z propozycją.
22		Strona 112 pierwszy wiersz od góry, kolumna 3 - ostatnie zdanie od dołu - co to znaczy <u>prawidłowa organizacja ruchu na styku</u> ruch rowerowy - ruch samochodowy? Organizacja ruchu nie może być nieprawidłowa - proszę zmienić sformułowanie lub wykreślenie słowa "prawidłowa".	Uwzględniono – zmieniono na zapis „Organizacja ruchu na styku ruch rowerowy - ruch samochodowy, gwarantująca bezpieczeństwo ruchu drogowego – zarówno rowerzystów, jak i innych użytkowników dróg.”
23	Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania	Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Pkt. 3.2.8 Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji programu ochrony powietrza - Działanie 1 w części "Kategorie źródeł emisji, której dotyczy działanie naprawcze ...” proponujemy zastąpić zapis "źródła związane z handlem i mieszkalnictwem" zapisem "źródła związane z handlem, usługami i mieszkalnictwem". Źródła emisji mogą znajdować się również w obiektach usługowych.	Nie uwzględniono – zapis „D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem” wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1034), załącznik 4, tabela 7, pkt. 8
24		Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Pkt. 3.2.8 Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji programu ochrony powietrza - Działanie 1 w części "Szacunkowa wysokość kosztów realizacji działania" wnosimy o zweryfikowanie (zmniejszenie) wysokości kosztów do wielkości adekwatnej do kosztów planowanych w latach 2015-2017 tj. ok. 9 mln zł., które wynikają z analizy danych pozyskanych przez Miasto Poznań w ramach inwentaryzacji źródeł niskiej emisji na obszarze bilansowym A1. Treść w tabeli Działanie 1 jest identyczna z treścią zawartą w ostatniej aktualizacji Programu, która w związku z zawieszeniem postępowania w WSA w sprawie skargi Prezydenta Miasta Poznania na uchwałę sejmiku województwa wielkopolskiego miała być rozwiązaniem tymczasowym (tzn. do czasu opracowania niniejszego Programu), poddany analizie i korekcie przy opracowaniu kolejnego Programu. Wynika z tego, że Wykonawca Programu nie dokonał rzetelnej analizy aktualnych danych oraz oceny możliwości zarówno pozyskania środków finansowych, jak również potencjalnego zainteresowania nimi odbiorców końcowych. Nie jest konieczne zarówno pozyskanie jak i wydatkowanie środków finansowych w wysokości 146,3 mln zł, ponieważ jak wykazały badania inwentaryzacji źródeł niskiej emisji na obszarze bilansowym A1 - wielkość emisji pyłów z ww. terenu została 4- krotnie zawyżona. Prawdopodobnie pozostałe wartości ładunku pyłów z terenu miasta również zostały niewspółmiernie zawyżone. <u>W wyniku zawyżenia emisji, koszty inwestycyjne związane z przyjętymi do realizacji efektami ekologicznymi są przeszacowane</u>	Wielkość emisji pyłu PM10 z obszaru bilansowego A1 obliczono na 72,1 Mg/rok (w 2010 r. 165,9 Mg), natomiast z dokumentu „Ochrona powietrza w Poznaniu – inwentaryzacja źródeł niskiej emisji wraz z utworzeniem bazy danych – etap pilotażowy oraz opracowanie planu działań” wartość ta wynosi 63,7 Mg/rok , a więc jest zbliżona i w żadnym wypadku nie jest czterokrotnie zawyżona. Emisję powierzchniową w obszarach bilansowych w Poznaniu wyznaczono na podstawie następujących dokumentów otrzymanych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz z Urzędu Miasta Poznania: - sprawozdania z realizacji działań naprawczych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa miasto Poznań) w woj. wielkopolskim za lata 2012-2013; - „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania” (Uchwała nr XI/88/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 5 maja 2015r.); - „Ochrona powietrza w Poznaniu – inwentaryzacja źródeł niskiej emisji wraz z utworzeniem bazy danych – etap pilotażowy oraz opracowanie planu działań” (obszar bilansowy A1 w Poznaniu);

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		<p><u>(zawyżone)</u>. Generując w konsekwencji zadania nieuzasadnione i nieracjonalne z ekonomicznego i logicznego punktu widzenia. W związku z powyższym, należałoby zweryfikować założenia Programu ochrony powietrza pod kątem szacowania wielkości emisji. Konieczne jest także podkreślenie faktu, iż badania monitoringowe jakości powietrza wykazały znaczną poprawę jakości powietrza stosunku do roku 2010 r. - nastąpił znaczny spadek stężeń średniorocznych i średniodobowych pyłu PM10.</p> <p>Reasumując, działania na rzecz poprawy jakości powietrza w latach 2018-2020 r. i 2021-2025 r. są działaniami wskazanymi, jednakże powinny być oparte na rzetelnej analizie, tzn. wskazane jest by emisja i związane z nią konieczne efekty ekologiczne wyznaczyć analogicznie, jak przy inwentaryzacji źródeł niskiej emisji na obszarze bilansowym A1. <u>Ponadto, nie jest realne pozyskanie środków finansowych w wysokości 146,3 mln zł.</u> Należy zauważyć, że środki finansowe NFOŚiGW w ramach Program Kawka w skali kraju wynoszą 400 mln zł i są przeznaczone nie tylko na likwidację źródeł niskiej emisji i zastąpienia ich proekologicznymi, edukacyjne oraz inwentaryzacyjnych. Na działania polegające na likwidacji źródeł niskiej emisji i zastąpienie ich źródłami proekologicznymi w latach 2015-2017 przeznaczono ok. 9 mln zł. Zakres i wielkość zaplanowanych działań i wydatków w ww. okresie wynika z analizy danych pozyskanych przez Miasto w ramach inwentaryzacji na obszarze A1.</p> <p>W latach następnych Miasto Poznań rozważa powiększenie zakresu działania poprzez rozszerzenie fazy II i III, jednakże proponowane w Programie ochrony powietrza koszty inwestycyjne wynikające z przyjętych następujących efektów ekologicznych – 687 Mg i 458 Mg, przekraczają jakiegokolwiek możliwości realne i są powodowane zdecydowanym zawyżeniem wartości, co wielokrotnie podkreśla się powyżej i poniżej. Przy czym należy podkreślić, że to na Miasto spadł obowiązek zapewnienia obsługi administracyjne i już obecnie wymagał wygenerowania 2 dodatkowych etatów oraz obciążenia dodatkową pracą pozostałych pracowników.</p>	<p>- warstwa budynków mieszkalnych w Poznaniu wraz z liczbą kondygnacji; - dane statystyczne z Narodowego Spisu Powszechnego za rok 2011 oraz dane regionalne za 2013 rok (GUS).</p> <p>Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny za 2011 rok oraz dane o powierzchni mieszkań podane przez GUS za 2013 rok, wyznaczono całkowitą powierzchnię użytkową mieszkań w Poznaniu w podziale na powierzchnię ogrzewaną zbiorowo oraz powierzchnię ogrzewaną indywidualnie.</p> <p>Następnie, wykorzystując warstwę mapy cyfrowej budynków mieszkalnych w Poznaniu, dowiedziano do niej powierzchnie użytkowe mieszkań.</p> <p>Zgodnie z dokumentem „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania” miasto podzielono na obszary bilansowe, którym przyporządkowano odpowiednią strukturę zużycia paliw do ogrzewania.</p> <p>Zgodnie z mapą systemów energetycznych Miasta Poznania - system ciepłowniczy zawartą w „Aktualizacji założeń...”, wyłączone budynki ogrzewane z miejskiej sieci ciepłowniczej jako budynki nie powodujące żadnej emisji pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P.</p> <p>Następnie, w każdym rejonie bilansowym wyznaczono emisję powierzchniową pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P z budynków ogrzewanych indywidualnie. Do wyznaczenia emisji powierzchniowej wykorzystano zestaw wskaźników pochodzący z opracowania „Wskazówki do wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza”, gdzie podane są wskaźniki emisji dla poszczególnych typów paliw w odniesieniu do powierzchni ogrzewanej. Tabela ze wskaźnikami została zamieszczona w Programie w rozdziale 3.2.4.</p> <p>W związku z tym, iż został opracowywany dokument „Ochrona powietrza w Poznaniu – inwentaryzacja źródeł niskiej emisji wraz z utworzeniem bazy danych – etap pilotażowy oraz opracowanie planu działań”, możliwe było wyznaczenie bardzo dokładnej emisji z obszaru bilansowego A1, gdyż dokument zawierał mapę budynków z określonym dokładnym sposobem ogrzewania mieszkań w obszarze A1, co zostało uwzględnione w ostatecznej bazie emisji powierzchniowej.</p> <p>Odpowiednie tabele (19 oraz 21), w których podano emisje zanieczyszczeń w obszarach bilansowych Poznania zostały zamieszczone w Programie.</p> <p>Wykonane w ramach POP obliczenia stężeń pyłu zawieszonego PM10</p>

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
			<p>oraz B(a)P uwzględniające zaproponowane działania naprawcze wskazują, iż po realizacji wskazanych działań stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM10 ulegną obniżeniu poniżej poziomu dopuszczalnego, ale stężenia średnie dobowe pyłu PM10 oraz średnie roczne B(a)P mimo, że ulegną znacznemu obniżeniu to nie na całym obszarze Poznania będą poniżej poziomu dopuszczalnego/docelowego.</p> <p>Rzeczywiście od 2010 roku nastąpił znaczny spadek stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10, co z jednej strony jest wynikiem wdrażanych działań, ale z drugiej łagodnych zim, szczególnie w latach 2012-13. Ponadto należy wziąć pod uwagę, iż punkty pomiarowe nie są i nie powinny zlokalizowane w tzw. „hot spotach”, czyli miejscach występowania najwyższych stężeń pyłów czy B(a)P, co potwierdza modelowanie, a więc są obszary w Poznaniu, gdzie stężenia te są znacznie wyższe niż wykazywane na stacjach.</p> <p>Zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo-finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.</p>
25		<p>Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM.</p> <p>Pkt. 3.2.8 Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji programu ochrony powietrza - Działanie 1 w części "Szacowany efekt ekologiczny wnosimy o jego weryfikację (zmniejszenie) w latach 2018-2020 i 2021-2025. Proponujemy przyjąć wielkość efektu ekologicznego opartego na przeprowadzeniu wnikliwej analizy przeprowadzonej analogicznie, jak w latach 2015 - 2017, gdzie efekt obliczono w oparciu o dane pozyskane przez Miasto Poznań w ramach inwentaryzacji na obszarze A1.</p> <p>Nie jest konieczne osiągnięcie określonego w dokumencie efektu ekologicznego tj. 687Mg w latach 2018-2020 oraz 458Mg w latach 2021-2025, jeżeli uwzględni się, iż zawyżona jest wielkość emisji z całego miasta (patrz inwentaryzacja szczegółowa) oraz uwzględni się zdecydowaną poprawę wynikającą z pomiarów monitoringu.</p> <p>Planowany do osiągnięcia w latach 2015-2017 efekt ekologiczny to 9 Mg. Zakładany do realizacji plan w tym wielkość osiągniętego efektu ekologicznego określono na podstawie danych pozyskanych przez Miasto Poznań w ramach inwentaryzacji na obszarze bilansowym A1.</p> <p><u>Miasto Poznań planuje działania na obszarach rozwijanych Fazy II i Fazy III, jednakże oczekuje rzetelnej oceny skali emisji.</u></p>	<p>Uwzględniono – zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo- finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.</p>
26		<p>Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10.</p> <p>Pkt. 3.2.8 Harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji programu ochrony powietrza Działanie 1.</p> <p>w związku z powyższymi uwagami w części „Planowany termin wykonania ... ” proponujemy zmienić (lub wykreślić) wszystkie dane liczbowe dot. wielkości powierzchni w m² w zabudowie wielorodzinnej oraz jednorodzinnej.</p> <p>Korekta lub wykreślenie danych liczbowych jest konsekwencją propozycji wymienionych w poz. 1-3 niniejszego formularza.</p>	<p>Uwzględniono – zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo- finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.</p>

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
27		<p>Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Pkt. 4.3 Monitoring realizacji Programu tabela 30. W kolumnie „Organ odbiorczy” widnieje zapis "Do 30 kwietnia po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym" co jest rozbieżne z datą sporządzania sprawozdania określoną w pkt. 3.2.8 w tabelach dot. działań w poz. "monitoring działania/ termin sprawozdania „do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym. Proponujemy, aby terminem sporządzenia sprawozdania za rok poprzedni była data 30 czerwca. Rozbieżne daty w różnych częściach Programu wymagają skorygowania.</p>	Uwzględniono – zmieniono zapis na „30 czerwca”.
28		<p>Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Pkt. 4.3 Monitoring realizacji Programu tabela 31 Proponujemy w poz. 6 "Obszar" zmienić zapis „Podać nazwę dzielnicy (ulicy”, w której zostało przeprowadzone działanie" na „Podać nazwę obszaru bilansowego, na którym zostało przeprowadzone działanie" . Proponujemy w poz. 10 zmienić nazwę kolumny z „Dzielnica/ulica" na "Obszar bilansowy". Poznań jest podzielony na 47 obszarów bilansowych. Działania w poszczególnych latach odnoszą się do poszczególnych obszarów bilansowych np. Etap I planowany do realizacji w latach 2015 -2017 dotyczy obszarów bilansowych A1 (Stare Miasto i Chwaliszewo), C1 (Wilda) i C6 (Łazarz). Wobec czego dane do sprawozdania będą dotyczyć działań zrealizowanych na poszczególnych obszarach bilansowych a nie dzielnicy/ulicy.</p>	Uwzględniono – zapis zmieniono zgodnie z proponowanym.
29		<p>Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Pkt 3.2.8 Obszary chronione na mocy odrębnych przepisów W pkt. 2 należy zastąpić zapis „3 użytki ekologiczne Traszki Ratajskie, Bogdanka I, Bogdanka II, obejmujące łącznie ponad 164 ha, co stanowi 0,6 % miasta Poznania" zapisem " 7 użytków Uchwałami Prezydenta Miasta przyjęto 7 form ochrony przyrody występujących na terenie miasta Poznania: 1. Nr XV//146/VI/2011/146/VI/2011 RMP z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Traszki Ratajskie" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 232, poz. 3736); 2. Nr XXIII/304/VI/2011 RMP z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Bogdanka I" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 13 stycznia 2012 r. poz. 317); 3. Nr XXIII/305/VI/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Bogdanka" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 13 stycznia 2012 r. poz. 318); 4. Nr XLII/652/VI/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Strzeszyn" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 14 stycznia 2013 r. poz. 451); 5. Nr LX/924/VI/2013 RMP z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Dębina I" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 9 stycznia 2014 r. poz. 177); 6. Nr LX/925/VI/2013 RMP z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Dębina II" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 9 stycznia 2014 r. poz. 178), 7. Nr LXXV/1205/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 04 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Darzybór" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 5 grudnia 2014 r. poz. 6532).</p>	Uwzględniono – zmieniono zapis na „7 użytków ekologicznych przyjętych Uchwałami Prezydenta Miasta: „Traszki Ratajskie”, „Bogdanka I” i „Bogdanka II”, „Strzeszyn”, „Dębina I”, „Dębina II”, „Darzybór””.

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
30		Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. W pkt. 5 należy zastosować następujący zapis „Poznań posiada 34 pomniki przyrody, w tym 19 szt. Stanowią pojedyncze drzewa, 8 alei i 4 grupy drzew. Ponadto pomnikami są 3 głązy narzutowe”. Nie podawać łącznej ilości drzew, gdyż z różnych przyczyn (np. powalenia drzewa przez wiatr) ilość ta ulega ciągłej zmianie. W związku z czym trudno jest oszacować ilość drzew wchodzących w skład poszczególnych grup drzew.	Uwzględniono – zapis zmieniono na proponowany.
31		Projekt Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10. Pkt 3.2.4 w części dotyczącej obszarów bilansowych z podziałem na dzielnice. Dla obszarów Z1 - Z6 należy zamiast "obszary zielone" stosować następujące nazewnictwo „obszary zieleni”. Należy stosować nazewnictwo zgodnie z art. 5 pkt. 21 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.).	Uwzględniono – zapis zmieniono na proponowany.
32	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa Urzędu Miasta Poznania	Strona 82 z 175. Tabela 27 Komunikat w systemie działań krótkoterminowych, Lp. pozycja 1,2,3,4 "Środki przekazu". Należy dopisać "komunikaty ostrzegawcze przesyłane do powiatowych i miejskich centrów zarządzania kryzysowego". W przypadku umieszczenia informacji na stronie internetowej nie ma pewności, będzie ona odczytana przez powiatowe i miejskie centra zarządzania kryzysowego.	Uwzględniono – dodano proponowany zapis.
33		Strona 87 z 175. Alert Poziom I" Pkt.5. lit b) Należy dopisać „... i komunikaty ostrzegawcze przesyłane do powiatowych i miejskich centrów zarządzania kryzysowego”. W przypadku umieszczenia informacji na stronie internetowej nie ma pewności, będzie ona odczytana przez powiatowe i miejskie centra zarządzania kryzysowego.	Uwzględniono – dodano proponowany zapis.
34		Strona 87 z 175. "Alert Poziom I" Pkt.5. lit b) Należy dodać tiret -"powiatowe i miejskie centra zarządzania kryzysowego". Zgodnie z schematem „Tryb i sposób ogłaszania informacji o zaistnieniu przekroczeń" zmieszonym na stronie 81 z 175 informowanie społeczeństwa i mediów następuje przez centra zarządzania kryzysowego.	Uwzględniono – dodano proponowany zapis.
35		Strona 87 z 175 "Alert Poziom II" Pkt. 5. lit. b) Należy dopisać „... i komunikaty ostrzegawcze przesyłane do powiatowych i miejskich centrów zarządzania kryzysowego”. W przypadku umieszczenia informacji na stronie internetowej nie ma pewności, że będzie ona odczytana przez powiatowe i miejskie centra zarządzania kryzysowego.	Uwzględniono – zapis zmieniono na proponowany.
36		Strona 88 z 175. „Alert Poziom II” Pkt. 5 lit. b) Należy dodać tiret -"powiatowe i miejskie centra zarządzania kryzysowego". Zgodnie z schematem "Tryb i sposób ogłaszania informacji o zaistnieniu przekroczeń" zmieszonym na stronie 81 z 175 informowanie społeczeństwa i mediów następuje przez centra zarządzania kryzysowego.	Uwzględniono – zapis zmieniono na proponowany.

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Załącznik nr 2 - Odniesienie do uwag i wniosków wniesionych na etapie opiniowania przez właściwe organy projektu uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10.

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
1	Zastępca Prezydenta Miasta Poznania	W projekcie Programu nie przedstawiono danych wejściowych, na podstawie których określono wielkość emisji powierzchniowej oraz stężenia substancji w powietrzu (imisję powierzchniową).	Uwzględniono częściowo – uzupełniono opis wyznaczania emisji powierzchniowej. Dokładny sposób wyznaczanie stężeń zanieczyszczeń na terenie aglomeracji poznańskiej został opisany w rozdziale 6.1 Modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.
2		W projekcie Programu brak jest spójności pomiędzy kolejnością działań naprawczych w poszczególnych obszarach bilansowych, a danymi dotyczącymi wielkości emisji i imisji powierzchniowej na poszczególnych osiedlach. Wykonawca Programu nie dokonał rzetelnej analizy aktualnych danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza. Z danych pozyskanych przez Miasto Poznań w ramach inwentaryzacji źródeł niskiej emisji wynika, że największym ładunkiem (w odniesieniu do całego miasta) pyłu PM10 oraz B(a)P charakteryzują się następujące obszary bilansowe: Łazarz (C6), Wilda Północna (C1), Stare Miasto i Chwaliszewo (A1). Wymieniona w projekcie Programu (pkt. 3.2.8 Działanie 1 – str. 55-57) kolejność działań naprawczych w poszczególnych obszarach jest zgodna z kolejnością zaproponowaną przez Miasto Poznań, jednak nie jest spójna z danymi dot. emisji i imisji zawartymi w niniejszym projekcie Programu. Z map oraz ich opisów (rys. 21 – str. 45, rys. 25 – str. 48) wynika, że największa gęstość emisji powierzchniowej występuje na osiedlach: Św. Łazarz, Wilda, Świerczewo, os. Kwiatowe, Ławica, Warszawskie – Pomet, Maltańskie oraz Antoninek – Zieleniec-Kobylepole. Natomiast w odniesieniu do danych imisyjnych, z map oraz ich opisów zawartych w pkt. 6.4.2.2. (str. 140-141) oraz w pkt. 6.5.2.2 (str. 147) wynika, że najwyższe stężenia pyłu PM10 i B(a)P pochodzące z emisji powierzchniowej występują na obszarach Św. Łazarz, Grunwald Południe i Górczyn (rys. 44 i 45 – str. 141, rys. 53 – str. 148). Z analizy projektu Programu wynika więc, że największe zanieczyszczenia powietrza występuje m. in. na Grunwaldzie. Z kolei wg przeprowadzonej przez Miasto Poznań inwentaryzacji źródeł niskiej emisji dla obszaru A1 obszar bilansowy Grunwald charakteryzuje się kilkukrotnie niższym ładunkiem pyłu PM10 i B(a)P niż obszary newralgiczne, tj. Stare Miasto i Chwaliszewo, Wilda Północna i Łazarz, dlatego też obszar ten został zaklasyfikowany do realizacji w dalszej kolejności – w fazie III. Wskazane w Programie wysokie stężenia substancji w dzielnicy Grunwald nie mogą być również efektem napływu zanieczyszczeń z obszarów o największym ładunku zanieczyszczeń (Stare Miasto i Chwaliszewo, Wilda Północna i Łazarz), ponieważ najczęściej w Poznaniu występują wiatry zachodnie i zachodnio-południowe, a nie wschodnie, które ewentualnie mogłyby być przyczyną takiej sytuacji. Również z „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania” opracowanej w 2014 r. nie wynika, aby Grunwald należał do obszarów o największej kumulacji zanieczyszczeń. W załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu (Tablice bilansowe – stan istniejący) określono m.in. zapotrzebowanie mocy cieplnej i energii w odniesieniu do istniejących źródeł węglowych (kotłownie lokalne, ogrzewanie węglowe). W przypadku obszaru bilansowego C7 (Grunwald, Junikowo, Raszyn) jest ono znacząco mniejsze: o ponad 40% niż dla obszaru C6 (Łazarz), o ponad 50% dla obszaru C1(Wilda). Ponadto dane emisyjne i imisyjne przedstawione są w Programie w postaci mało czytelnych mapek	Emisja powierzchniowa (jak i każdy inny rodzaj emisji) w Programie Ochrony Powietrza dla aglomeracji poznańskiej wyznaczana jest w katastrze, o oczku siatki 250 m x 250 m. W ten sposób wyznaczona emisja może zostać zagregowana do dzielnicy, osiedla lub rejonów bilansowych. Dane emisyjne i imisyjne przedstawione są w Programie na mapkach nie z podziałem na osiedla/dzielnice lecz w wyżej opisanym katastrze. Są one również dostępne w wersji elektronicznej, która pozwala na powiększanie obrazu. W Programie zgodnie z propozycją zamieszczono dodatkowe mapki z wielkością emisji powierzchniowej pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P oraz z gęstością emisji dla tych zanieczyszczeń w rejonach bilansowych. Emisja powierzchniowa pyłu zawieszonego PM10 zliczona w poszczególnych rejonach bilansowych (tabele 19 oraz 21 w Programie) w POP potwierdzają informację, zawartą w uwadze, iż największym ładunkiem pyłu charakteryzują się następujące obszary bilansowe: Łazarz (C6), Wilda Północna (C1), Stare Miasto i Chwaliszewo (A1), a największą gęstością emisji (czyli wielkością emisji na km ²) charakteryzują się obszary bilansowe Łazarz (C6), Wilda Północna (C1). Autorzy projektu Programu znaleźli pomyłkę obliczeniową dotyczącą obszaru bilansowego C7, która została skorygowana. Ostateczne sumy emisji pyłu PM10 oraz B(a)P, a także gęstości emisji w poszczególnych rejonach bilansowych zostały podane w tabelach 19 i 21 w Programie Ochrony Powietrza. Suma emisji pyłu zawieszonego PM10 dla całej strefy aglomeracja poznańska dla roku 2013 jest niższa niż dla 2010 r. (1910,2 Mg) i wynosi 1896,2 Mg. Natomiast najwyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 występują na osiedlu Św. Łazarz, a przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 24h z emisji powierzchniowej występują na obszarach bilansowych C1, C4, C5, C6, C7, C8, F2, Z5, co jest

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		<p>z podziałem na osiedla/dzielnice, a nie na obszary bilansowe, o których mowa jest w harmonogramie działań. Wobec powyższego, aby zachować przejrzystość oraz spójność, wskazane jest, by mapki przedstawiające ładunki zanieczyszczeń wykonane były z podziałem na 47 ww. obszarów bilansowych, wraz z określeniem wielkości ładunków substancji dla każdego z nich.</p> <p>Reasumując, działania na rzecz poprawy jakości powietrza w latach 2018-2020 i 2021-2025 są działaniami wskazanymi, jednakże powinny być oparte na rzetelnej analizie, tzn. wskazane jest, by emisja i związane z nią konieczne efekty ekologiczne wyznaczyć analogicznie, jak przy inwentaryzacji źródeł niskiej emisji na obszarze bilansowym A1.</p>	<p>związane z charakterystyką rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz specyficznymi warunkami meteorologicznymi powodującymi incydenty wysokich stężeń zanieczyszczeń. Doby w których występują wysokie stężenia pyłu (powyżej 50 µg/m³) charakteryzują się zazwyczaj niskimi prędkościami wiatru lub ciszą, co uniemożliwia transport zanieczyszczeń w atmosferze i powoduje, że dominujący kierunek wiatru praktycznie nie ma wpływu na transport. W trakcie incydentów wysokich stężeń występują również warunki inwersyjne, które działają hamująco na wyniesienie smugi, powodując kumulację zanieczyszczeń poniżej tej warstwy. Należy tu podkreślić, iż zanieczyszczenia z indywidualnego ogrzewania są emitowane poniżej warstwy inwersji co sprawia, że „rozlewają się” we wszystkich kierunkach wpływając również na jakość powietrza w obszarach sąsiadujących, gdzie bilanse emisji są niskie.</p> <p>Nie ma możliwości technicznych, czasowych oraz nie ma podstawy prawnej, aby na cele Programu Ochrony Powietrza wyznaczyć emisję zanieczyszczeń w taki sposób, jak na cele programu Kawka. Należy zauważyć, że emisja powierzchniowa została wyznaczona na podstawie wszelkich dostępnych i najnowszych danych oraz dokumentów, a stężenia obliczone modelowo na podstawie zinwentaryzowanej emisji (wszystkich jej rodzajów) zostały zweryfikowane w oparciu o pomiary stężeń zanieczyszczeń. Weryfikacja ta wskazuje na znakomitą dokładność modelowania tak dla pyłu zawieszonego PM10 jaki i dla B(a)P. Błąd względny pomiędzy wynikiem modelowania w punkcie pomiarowym, a wynikiem pomiaru dla obu substancji (w tym dla średniego dobowego pyłu zawieszonego PM10) wynosi od 0 do 4% (w zależności od stacji), a więc jest minimalny.</p> <p>Zapis dotyczący działania pierwszego w harmonogramie rzeczowo-finansowym został zmieniony zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z przedstawicielami Miasta Poznań.</p>
3		<p>Pkt. 3.1.4 Użytkowanie terenu, obszary chronione na mocy odrębnych przepisów – w części lasy i zieleni miejska.</p> <p>Należy skorygować zapisy dotyczące lasów i zieleni miejskiej na podstawie poniższych informacji. W Poznaniu znajduje się: 41 parków, w tym 1 cmentarz – Zasłużonych Wielkopolan, 115 zieleńców i skwerów, o łącznej powierzchni 423 ha.</p>	<p>Uwzględniono – zapis zmieniono zgodnie z informacją zamieszczoną w uwadze.</p>
4		<p>Pkt. 3.2.4. Emisja substancji zanieczyszczających do powietrza – w części dot. emisji komunikacyjnej.</p> <p>W treści dokumentu należy zweryfikować długość dróg rowerowych na terenie miasta na dzień 31 grudzień 2014 r. wyniosła 133,9 km.</p>	<p>Uwzględniono – zapis zmieniono zgodnie z informacją zamieszczoną w uwadze.</p>

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
5		<p>Pkt. 3.2.7 Działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza – w części dot. ograniczenia emisji liniowej (komunikacyjnej). Zapisy o zakresie ograniczeń emisji liniowej (komunikacyjnej) należy zmodyfikować w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja modernizacji lub wymiany taboru komunikacji miejskiej, – dążenie do wprowadzenia nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich, – szkolenia kierowców i obsługi maszyn prowadzących pojazdy w zakresie zmniejszania dotyczące zmniejszenia emisji poprzez odpowiednie użytkowanie pojazdów, – podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku, – kanalizowanie ruchu tranzytowego z ominięciem części centralnych miasta i stref zamieszkania, – tworzenie stref ograniczonego ruchu i stref uspokojonego ruchu, – rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego, – polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego, – rozwój systemu tras rowerowych i infrastruktury rowerowej, – rozwój/modernizacja systemu płatnego parkowania w centrum miasta, – intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych), – wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni, – stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji, – priorytet dla ruchu pieszego, ruchu rowerowego i transportu zbiorowego w centrum miasta, – tworzenie buspasów oraz wydzielanie przejazdów dla autobusów, – budowa systemu parkingów P&R oraz parkingów buforowych wraz z systemem informacji o zajętości miejsc postojowych, – wspieranie rozwiązań proekologicznych w zakresie transportu (np. wspieranie stacji ładowania pojazdów elektrycznych). <p>Z uwagi na ww. zmiany w konsekwencji konieczne jest zmodyfikowanie „Harmonogramu rzeczowo-finansowego programu ochrony powietrza” (str. 55-63), np. zmiana tytułu działania naprawczego na „Obniżenie emisji komunikacyjnej – utworzenie strefy ograniczonego ruchu lub strefy uspokojonego ruchu”.</p>	<p>Uwzględniono – zapis zmieniono zgodnie z propozycją w uwadze.</p>
6		<p>Pkt. 3.2.8 Harmonogram rzeczowo- finansowy realizacji programu ochrony powietrza – Działanie 6 Wnosimy o wykreślenie następujących zapisów: - „zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne”, - „preferowania zaopatrzenia w ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej (w obszarach, gdzie jest to technicznie możliwe)”.</p> <p>Uzasadnienie w tym zakresie przedstawiono w pkt IX.</p>	<p>Uwzględniono w sposób następujący – zapisy zmieniono na „zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne, jeżeli zostaną wdrożone odpowiednie możliwości prawne” oraz „ustalania sposobu zaopatrzenia w ciepło z preferencją ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie (w obszarach, gdzie jest to technicznie możliwe)”.</p>
7		<p>Pkt. 3.3.1.1. Kierunki i zakres działań krótkoterminowych – dot. tab. 25 W tab. 25 w kolumnie „Podmioty i jednostki objęte działaniem (odpowiedzialne za realizację działania)</p>	<p>Uwzględniono – zmieniono tytuł kolumny na „Podmioty i jednostki do których skierowane jest działanie (adresaci)”.</p>

**Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska,
którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10**

Lp.	Wnoszący uwagi lub wnioski	Treść uwagi	Odniesienie
		w przypadku zaleceń dla ludności zamiast obywateli wskazany powinien być Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Obywatele są podmiotem, do którego kierowane jest zalecenie, a nie podmiotem, który to zalecenie ma ogłaszać	
8		Pkt. 3.3.1.1 Kierunki i zakres działań krótkoterminowych – tab. 25, dot. działania ApIVZwPM10. Działanie „ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta” należy zmodyfikować na „ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta, za wyjątkiem transportu zbiorowego i rowerów”. Przedmiotowe działanie powinno być uwzględnione w pkt. 3.3.1.3. „Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie”.	Uwzględniono częściowo – cały zapis w projekcie Programu brzmiał „Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t. do miasta. Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta.” Został zmieniony na „Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t. do miasta, za wyjątkiem transportu zbiorowego. Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta.” Tożsama zmiana zapisu została wprowadzona w pkt. 3.3.1.3. „Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie”.
9		Pkt. 6.8 Scenariusze naprawcze dla strefy aglomeracja poznańska w zakresie zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 oraz B(a)P. Należy zmodyfikować tytuł „Działania niewynikające z Programu Ochrony Powietrza” na „Działania uwzględnione w Programie Ochrony Powietrza, wynikające z innych dokumentów strategicznych”.	Uwzględniono – zapis zmieniono zgodnie z propozycją.
10		Pkt. 7 Dokumenty i materiały wykorzystane w trakcie realizacji Programu Ochrony Powietrza – ppkt 1. Nawiązując do wykazu wykorzystywanych i przeanalizowanych dokumentów wymienionych w ppkt , zwracam uwagę, że przy opracowywaniu przedmiotowego programu należy uwzględnić również: – Program Rowerowy Miasta Poznania na lata 2007-2015, – Polityka Parkingowa Miasta Poznania, – Program Drogowy Miasta Poznania na lata 2007-2015.	Przy opracowywaniu przedmiotowego programu uwzględniono wymienione w uwadze dokumenty. Uwzględniono - W rozdziale 7 projektu Programu zmieniono zapis wymieniając również te programy.
11		Uwagi nr III, V, VII, IX, X, XIII – XX, XXIII, XXIV, XXVI-XXVIII	Wymienione wg numeracji pozostałe uwagi wniesione na etapie opiniowania są tożsame z uwagami wniesionymi przez Miejską Pracownię Urbanistyczną w Poznaniu, Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu, Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania na etapie konsultacji społecznych i sposób ich uwzględnienia został opisany w tabeli dotyczącej rozpatrzenia uwag z konsultacji społecznych